

Mindenkinek, aki kedvet érez hozzá!
Történelem háziverseny
2. forduló

Beadási határidő: 2013. január 30.

A válaszokat a csepika@chello.hu címre kell elküldeni, de leadható a könyvtárban Szlávikné Cséfalvay Krisztina tanárnőnek is.

Kedves Versenyzők!

Az alábbi feladatok, korhatár nélkül mindenki számára egyénileg készültek. Mivel vannak közöttük több történelemtudást is igénylő feladatok, az értékelés két kategóriában történik: I. kategória 5-8. osztály II. kategória 9-12. osztály.

A feladatok megoldásakor senki se feledje el a kérdés számát, jelét a válasz elejére odaírni, így elkerülhető a véletlen sorrend tévesztés miatti pontok elvesztése, mint ahogyan ez az első fordulóban előfordult egy versenyzővel.

1. A feladat Aquincum római kori történetével kapcsolatos.

Párosítsa a képeket a megfelelő meghatározásokkal! Írja a képek betűjelét a szöveg alatti táblázatba! (Nem tud minden képet megfeleltetni.) (Elemenként 1 pont.)

A

B

C

D

a) Az itteni egyenetlenebb éghajlat időjárási adottságai különleges fűtési rendszert hívtak életre. A légfűtés, amit padló-, esetleg falfűtésként alakítottak ki, általában minden lakó- és középületben megtalálható volt. Padlófűtés esetén a járófelületet sűrűn elhelyezett, körülbelül 60 centiméter magas köoszlopok tartották, melyek között a felmelegített levegő keringett.

b) A katonaváros déli határán nagyobb amfiteátrum romjait tárták fel, mely a római birodalom északi tartományainak egyik legnagyobb emléke. 13000 ember befogadására alkalmas építmény. Falai kőlapokkal burkolt öntött falak. Alaprajza nem egészen elliptikus, kissé mandula alakú, és nemcsak hossz-, hanem rövidebb keresztengelyében is kapui voltak.

c) Aquincum építményei közül jelentős az *aqueduct*, mely a Római-fürdőtől a katonaváros amphitheatrumáig vezetett. A nagy római vízvezetékekhez hasonló, egyszerű, tömör pilléreken nyugvó árkádsor a Római-fürdő forrásvizét szállította a polgár- és katonaváros köz-, illetve magánfürdőibe.

szöveg	kép
a)	
b)	
c)	

2. Városfejlődés.

„Budapest területén a legkorábban a Duna bal partján, Pesten indult meg a városi fejlődés. A települést a XI. században már révátkelelőhelyként említették. [...] Rogerius feljegyzésében a tatárjárás idején Pest nagy és igen gazdag német helységként szerepel. [...] A XIII. század második felében Pest, a gyorsan fejlődő Budával szemben függő helyzetbe került. Csupán Zsigmond király uralkodása alatt nyerte vissza a közigazgatási függetlenségét. 1413-tól maga választotta bíróját, esküdteinek száma pedig elérte a hatot.” *(A Budapesti Történeti Múzeum ismertetője)*

a) Említsen meg két természetföldrajzi tényezőt, amely elősegítette Pest város kialakulását vagy fejlődését! (Elemenként 1 pont.)

.....

b) Milyen etnikai sajátossága volt a középkori magyar városi társadalomnak? (1 pont)

.....

c) Melyik területen helyezkedett el a legtöbb város a XIV–XV. században az alábbiak közül? Húzza alá a helyes választ! (1 pont)

1. Felvidék 2. Duna-Tisza köze 3. Dél-Dunántúl

d) Az ábra a középkori város társadalmát és fontosabb intézményeit, tisztségviselőit mutatja be. A számokkal jelzett üres, szürke cellákat mely fogalmakkal egészítené ki? Egy fogalom kimarad! (Elemenként 1 pont.)

bíró	polgármester	1
2		
polgárok	3	
	céhes iparosmesterek	
polgárjoggal nem rendelkezők	4	
	napszámosok, cselédek	

a) kereskedők **b)** plébános **c)** legények, inasok

d) városi tanács **e)** jobbágyparasztok

1.
 2.
 3.
 4.

3. „A szakadó eső dacára mintegy 10 000 ember gyűlt a múzeum elé, honnan közhatározat szerint a városházához mentünk, hogy a tizenkét pontot magokénak vallják a polgárok is, és velünk egyesüljenek.” *(Részlet Petőfi Sándor naplójából)*

a) Melyik múzeumról szól az idézet? (1 pont)

-
- b) Ki és mikor alapította ezt a múzeumot?** (Elemenként 1 pont)
-
- c) Nevezzen meg egy kiállítást, amely napjainkban látható ebben a múzeumban!** (1 pont)
-
- d) Melyik városházához mentek a résztvevők?** (1 pont)
-
- e) Ennek a városházának az épülete ma már nem látható. Nevezzen meg egy utcát vagy teret, amelynek helyén vagy közelében állt ez az épület!** (1 pont)
-
- f) Az idézetben említett esemény mikor történt?** (3 pont, ha az évszámban, sorrendben mind a három elem helyes)
- g) Nevezzen meg a résztvevők közül még hármat az idézett mű szerzőjén kívül!** (3 pont)
-
-
-

4. „Ugyanezen hó másodikán az ágyúzás sokkal erőteljesebben kezdődött, mint bármikor, ugyanis kilenc üteg negyven ágyúja csaknem szünet nélkül lőtte a várost, ennek meg is lett a kitűnő hatása, ezért folytatódott egészen a roham pillanatáig. Tizenkétezer főnyi lovas és gyalogos katonaságot vezényeltek rohamra, kik már sóvárogva várták a jelet, minthogy az egész éjszakát készenlétben töltötték. Mind a császári, mind a brandenburgi oldalról hatalmas erővel rohanták meg a katonák a futóárkot, megmászták a falat, megnyitották a kaput. Estefelé megegyeztek a harcoló felek, s az ellenség feltételek nélkül megadta magát. A törökök közül kétezernél is többet megöltek, a többi fogságba esett. A zsákmány nagy volt, de még sokkal nagyobb lehetett volna, hacsak a végzet tűzbe nem borította volna a várost. Minden lángban állott, s a város képe Trójának volt a mása. A Vezír hadseregével együtt egy ideig figyelte a hadieseményeket, este azonban eltávozott, ezzel szemben a svédek megérkeztek hozzánk.”

- a) Hol és mikor (év, hónap, nap) zajlott le az idézetben leírt ütközet?** (1 + 3 pont, ha az évszámban, sorrendben mind a három elem helyes)
-
- b) Nevezzen meg két hadvezért, hovatartozásával együtt, akik részt vettek az ütközetben!** (4 pont)
-
- c) Melyik várost hasonlítja az idézet szerzője Trójához?** (1 pont)
-

5. A feladat a XVIII. századi Magyarországgal kapcsolatos.

a) Hogyan nevezzük Mária Teréziának azt a rendeletét, amely szabályozza a Habsburg Birodalom kül- és belkereskedelmét? (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg 3-4 mondatban, hogy mi volt a célja ennek a rendeletnek? (10 pont)

.....

.....

.....

c) Milyen következményei voltak ennek a rendeletnek a magyar iparra nézve? Egy mondatban válaszoljon! (2 pont)

.....

d) Miért döntött a királynő a rendelet kiadása mellett? Egy mondatban válaszoljon! (2 pont)

.....

.....

e) Az említett rendelet hátránya ellenére Óbudán egy textilüzem létesült, és sokáig túlélte a történelmünk zaklatott periódusait.

e/1. Ki és mikor alapította ezt a textilüzemet? (2 pont)

.....

.....

e/2. Milyen textil gyártásával foglalkozott az üzem? (1 pont)

.....

e/3. Ennek a textilnek a gyártásához Indiából kellett behozni egy alapvető nyersanyagot, amelyet ez a vámrendelet jelentősen megdrágított. Mi volt ez a nyersanyag? (1 pont)

.....

e/4. Mikor szűnt meg véglegesen a sok megújulást átélt üzem működése? (1 pont)

.....

e/5. Az üzem épületegyüttese még létezik Óbudán. Hol találja meg? (1 pont)

.....

e/6. Mi emlékeztet az épületegyüttesben arra, hogy itt egy nevezetes textilüzem működött hosszú évtizedeken át? (1 pont)

.....

f) Mikor törölték el a fent említett rendeletet? (1 pont)

.....

6. Budapest a dualizmus korában a magyar vasúthálózat központjává vált. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) Melyek voltak azok a legfontosabb gazdasági szempontok, amelyek miatt vasútvonalat építettek ki az alábbi városokhoz? (Elemenként 1 pont.)

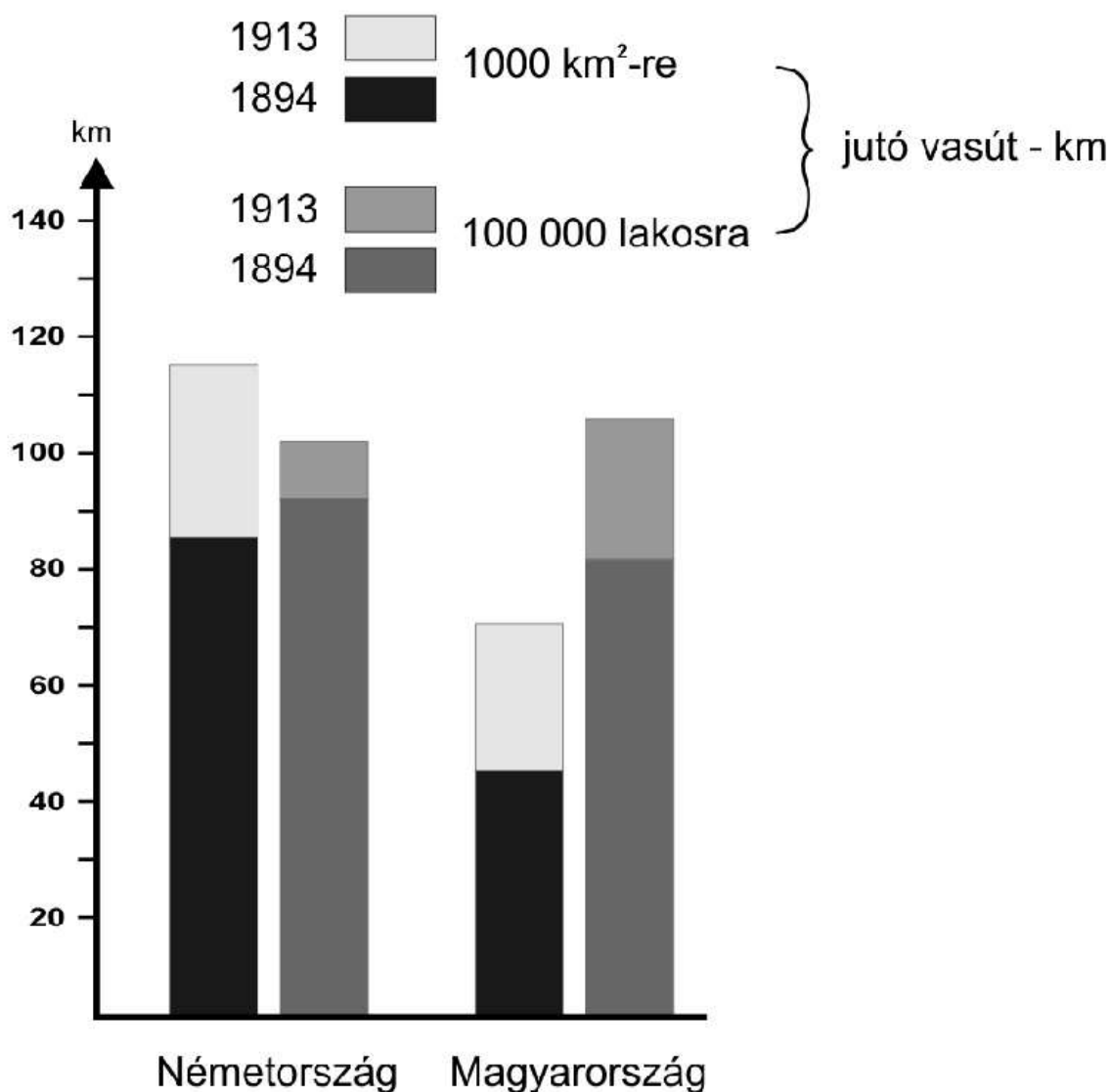
1. Bécs:

2. Ózd:

3. Debrecen:

4. Fiume:

b) Fogalmazzon meg két állítást a magyar vasúthálózat fejlettségéről – a németországi vasúthálózattal összehasonlítva – a megadott szempontok szerint! (Elemenként 1 pont.)

*Németország és Magyarország
vasútsűrűsége 1894-ben és 1913-ban*

1. A magyarországi vasúthálózat sűrűsége a korszak végén az ország területéhez viszonyítva:

2. A magyarországi vasúthálózat sűrűsége a korszak végén a lakosság számához viszonyítva:

c) Ki volt a korszak jelentős közlekedésügyi minisztere, akit a vasútügy fejlesztése terén elért eredményei miatt „Vasminiszter”-nek is neveztek? (1 pont)

d) Az alábbi kép milyen kapcsolatban van a magyarországi vasúthálózat kiépítésével? (1 pont)

7. Az Óbudai Hajógyár.

„Miért ütöttük tehát Ó-budán fel a sátorfát? Egyedül azért mert előttem legalább az vala fő szempont minden áron és minden idővesztés nélkül csak honunk javára, annak közepére hozni az első gőzhajózási telepítvényt. Óbudára pedig magasabb fekvésénél fogva és hogy Pest közelében legyen az első gőzhajózási létesítmény.”

a) Kinek a kezdeményezésére és mikor jött létre az Óbudai Hajógyár? (Elemenként 1 pont)

.....

b) Mikor épült meg a gyárban az első gőzhajó? Mi volt a neve? (Elemenként 1 pont)

.....

.....

c) Mikor zárta be végleg a kapuit az Óbudai Hajógyár? (1 pont)

.....

d) Az Óbudai Hajógyár létrejöttét kezdeményező tiszteletére domborműves emléktáblát avattak fel a közelmúltban.

d/1. Hol látható ez az emléktábla? (1 pont)

.....

d/2. Mikor volt az avatási ünnepség? (1 pont)

.....

d/3. Miért éppen ekkor került sor az emléktábla elhelyezésére? Az időpont és az alkalom érdekes kettőségét megtalálja-e? (1 pont + 1 pont)

.....

.....

d/4. Ennek a nevezetes személynek nagyon sokat köszönhetünk. Például barátjával együtt megalapította a Hajós Egyletet.

d/4.1. Ki volt ez a barát? (1 pont)

.....

d/4.2. Nézzen utána, hogy kikből (nem név szerint!) verbuválódott az egylet első tagsága! (1 pont)

.....

d/4.3. Miért jött létre az egylet, mivel foglalkozott az egylet tagsága? (1 pont)

.....

8. Közlekedés.

a) Az első rendszeres tömegközlekedési összeköttetést a főváros központjával a lóvasút megindulása jelentette Óbuda számára.

a/1. Hol volt a lóvasút óbudai illetve a főváros központjában levő első két végállomása? (2 pont)

a/2. Mikor indult a rendszeres közlekedés ezen a vonalon? (1 pont)

b) Buda melyik két pontja között indult meg a legelső rendszeres lóvasúti közlekedés? (2 pont)

c) Pestet melyik mai városrészével és mikortól kötötte össze az első rendszeresen üzemelő lóvasútjárat? (2 pont)

d) Óbudát Szentendrével először gőzüzemű helyiérdekű vasútvonal kötötte össze.

d/1. Mikortól lehetett HÉV-vel eljutni Szentendrére? (1 pont)

d/2. Hol volt az óbudai végállomás? (1 pont)

e) A villamos megindulása előtt omnibuszok is segítették a városi közlekedést. Mi az omnibusz? (1 pont)

f) Hol létesült Budapesten az első villamosjárat? (1 pont)

g) Érdekes közlekedési eszköze a fővárosnak a sikló, mely a kontinensen másodikként kezdte meg a működését.

g/1. Mikortól lehet siklóval feljutni a Budai Várba? (1 pont)

g/2. Ki kezdeményezte a létesítését? (1 pont)

g/3. A kezdetekben milyen energiával működött? (1 pont)

h) Az urbanizáció fejlődése szükségszerűvé tette a földalatti közlekedés kialakítását.

h/1. Mikor indult az első u.n. kéreg alatti vasútjárat a fővárosban? (1 pont)

h/2. Hol volt a két végállomása? (2 pont)

h/3. Kiről nevezték el ezt az új kéreg alatti vasutat? (1 pont)

h/4. Hány év telt el a második földalatti vonal megindításáig? (1 pont)

9. Képek Óbudáról. Minden képhez ugyanazok a kérdések tartoznak.

I. Mit ábrázol a kép? (1 pont)

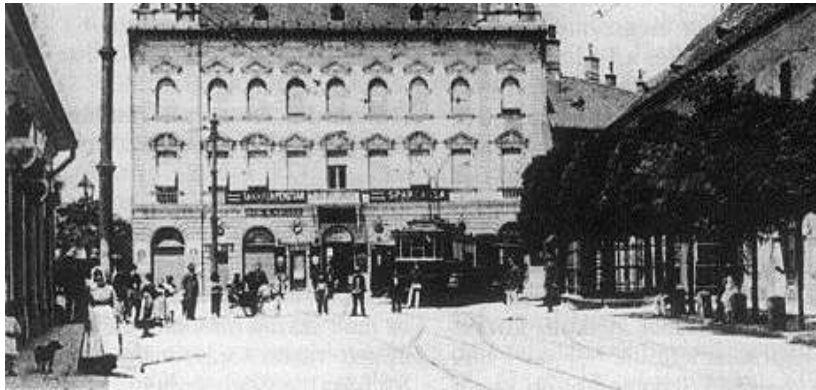
II. Milyen intézmény működik illetve működött az épületben? Vagy Milyen intézményhez tartozik illetve tartozott? (1 pont)

III. Hol található az épület? (A lehető legpontosabb meghatározással.) (1 pont)

A.

- I.
- II.
- III.

B.

- I.
- II.
- III.

C.

- I.
- II.
- III.

D.

- I.
- II.
- III.

E.

- I.
- II.
- III.

F.

- I.
- II.
- III.

- G.
I.
II.
III.

10. Az alábbi betűrejtvény 15 db. III. kerületi illetve ennek határain túlnyúló hegy nevét rejt. Nincs közöttük mind, hogy egyszerűen egy térképről ne lehessen kimásolni. Ha kedved van hozzá, keresd meg őket a rejtvényben. 15 ponttal gyarapíthatod a pontszámaidat. Egy betű több névben is szerepelhet. A nevek minden irányban olvashatóak.

r	e	t	é	p	r	é	v	t	s	e	t	a
a	h	k	a	t	a	p	ő	s	l	e	f	l
h	á	r	m	a	s	h	a	t	á	r	m	s
i	b	ó	g	h	z	z	e	r	t	ő	á	ó
v	x	k	b	n	a	d	e	e	l	t	t	p
a	r	a	n	y	r	m	n	m	z	u	y	a
n	a	i	r	á	v	l	á	k	l	f	á	t
t	s	ü	z	e	a	f	g	h	j	ő	s	a
q	c	s	c	ú	s	c	a	s	d	t	ő	k